

III

DE KWALITEIT VAN KAMERLEDEN

Redactionele stelling

De kwaliteit van kamerleden – individueel en collectief – kan worden bekritiseerd. Zo is de sociale representativiteit gering en ontbreekt op bepaalde beleidsterreinen de noodzakelijke deskundigheid. Hierdoor is de individuele verantwoordelijkheid van kamerleden verdwenen, hetgeen nog eens versterkt wordt door de grote greep van partijen op hun vertegenwoordigers. Overigens zijn de eisen die aan kamerleden worden gesteld niet altijd reëel.

Toelichting

Op de kwaliteit van kamerleden bestaat nogal wat kritiek. Naast de soms gebrekkig geachte kwaliteit van hun besluitvorming en hun controle op de overheid, wordt onder andere de samenstelling van de Tweede Kamer bekritiseerd. Niet alle kritiek is terecht en bovendien wordt er veel van kamerleden verwacht (bijvoorbeeld: na verkiezing snel wegwijs zijn in het parlementaire bedrijf, goede voeling hebben met wat er in de samenleving en in de partij leeft, expertise op verschillende beleidsterreinen etcetera). Maar hoewel een parlementaire vertegenwoordiging nooit een exacte afspiegeling kan zijn van de maatschappelijke verscheidenheid, is de huidige samenstelling van de Tweede Kamer wel erg eenzijdig. Het merendeel der kamerleden wordt gerekruteerd uit de sectoren overheid en onderwijs. Bepaalde bevolkingsgroepen als gekleurde Nederlanders, bejaarden, vrouwen, lager opgeleiden of mensen uit de particuliere sector dringen moeilijk door tot het kamerlidmaatschap. Het Tweede-Kamerlidmaatschap is bovendien steeds meer een full-time baan op het Binnenhof, waardoor het isolement van de Kamer in de maatschappij is toegenomen. Hiermee hangt samen dat de Kamer op sommige terreinen, bijvoorbeeld het economische, te weinig expertise in huis heeft en dat de kritische gezindheid gering is. Controle blijkt vaak moeilijk te zijn (RSV). De Kamer reageert vaak traag op nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld technologische vernieuwingen).

De steeds grotere greep die de partij(top) heeft op de individuele kamerleden brengt met zich mee dat bij het maken van beslissingen het belang van de partij of de fractie de hoogste prioriteit heeft. Het individuele kamerlid moet zich steeds meer conformeren aan het fractiestandpunt, dat wordt geformuleerd door de specialist op het onderhavige terrein en/of de fractieleider. Hierdoor zijn kamerleden (met name in grote fracties) steeds minder aanspreekbaar op hun individuele verantwoordelijkheid als politicus.